

RAPORT

Z WYNIKÓW BADANIA

SZANS I ASPIRACJI ZAWODOWYCH

MŁODZIEŻY

SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

MIASTA BYDGOSZCZY

w 2018 r.

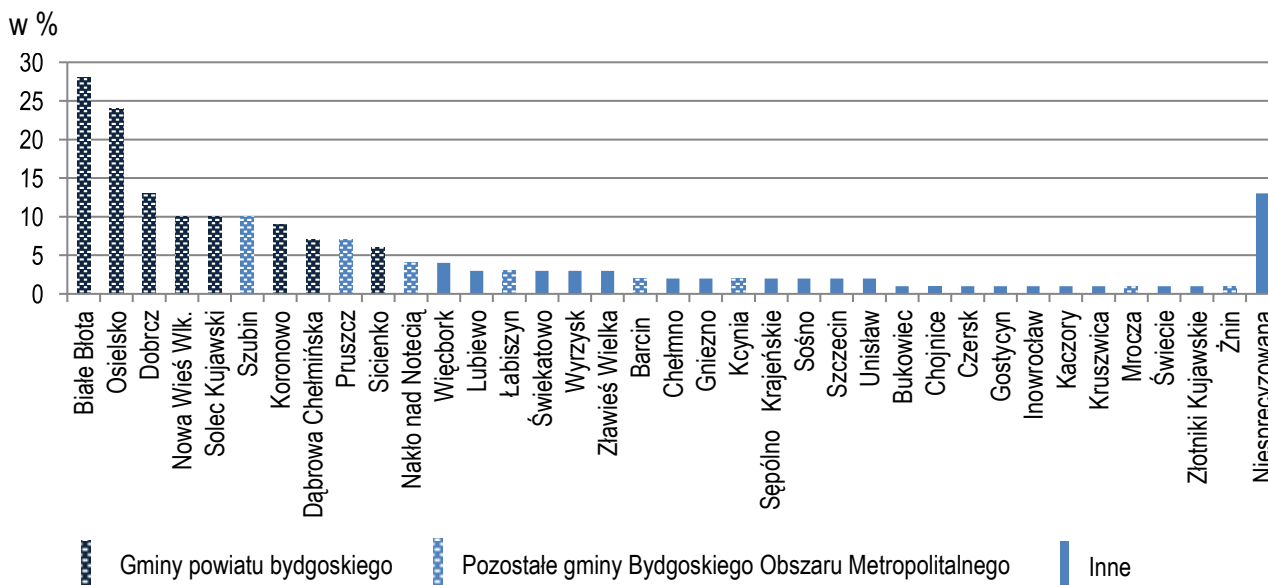
Od 2005 r. prowadzone jest badanie ankietowe wśród młodzieży ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Jego celem jest diagnozowanie poglądów, oczekiwań oraz postaw związanych z rynkiem pracy, dalszą nauką i planami migracyjnymi młodych ludzi. W tym roku poszerzyliśmy jednak zakres badania, dodając pytania dotyczące postrzegania Bydgoszczy przez pryzmat jej mocnych i słabych stron.

Opracowanie, poza wynikami badania przeprowadzonego w 2018 r. zawiera także informacje o zmianach jakie zaszły w ciągu ostatnich 10 lat w postrzeganiu przez młodych ludzi swoich możliwości rozwojowych.

Charakterystyka badanych

W roku szkolnym 2017/2018 badaniem ankietowym objęto 483 uczniów z 8 bydgoskich placówek oświatowych, tj. z 3 liceów (42,7% respondentów) i 5 techników (57,3%). Większą część ankietowanych stanowili mężczyźni – 55,2%. Mimo, że sondaż dotyczył uczniów bydgoskich placówek oświatowych, 187 ankietowanych (38,7%) zamieszkiwało poza Bydgoszczą. Spośród osób, które podały miejsce zamieszkania inne niż Bydgoszcz, 58,0% pochodziło z powiatu bydgoskiego, a 75,3% z Bydgoskiego Obszaru Metropolitalnego.

Wykres 1. Respondenci zamieszkali poza Bydgoszczą według gminy zamieszkania w 2018 r. (n=187)

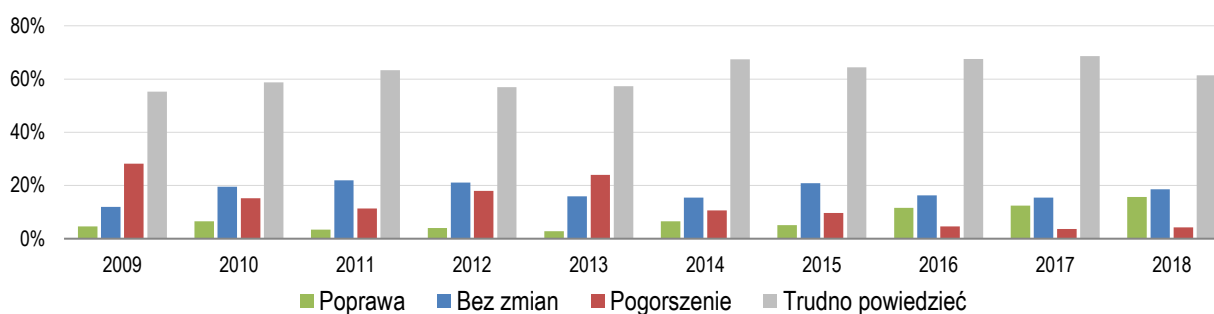

Szanse na rynku pracy

Wśród 481 osób, które odpowiedziały na pytanie dotyczące zainteresowania sytuacją na rynku pracy, pozytywnej odpowiedzi udzieliło 47,4% młodzieży, było to mniej niż w 2009 r., kiedy udział ten wyniósł 54,6%.

Tylko 38,6% ankietowanych oceniło jak zmieniły się w ostatnich miesiącach ich szanse na znalezienie pracy. Poprawę zauważyło 15,7% ankietowanych, pogorszenie – 4,3%, a 18,6% stwierdziło, że możliwości nie zmieniły się. Analizując dane z dziesięciolecia można zauważyć, że od 2014 r. zwiększa się udział ankietowanych, uważających, że szanse na znalezienie pracy w ostatnich miesiącach poprawiły się. Od 2013 r., kiedy ich udział był najniższy i wyniósł zaledwie 2,8%, nastąpił wzrost ich udziału o 12,9 punktów procentowych. Przeciwną tendencję można zaobserwować, biorąc pod uwagę udział osób, które stwierdziły pogorszenie szans na znalezienie pracy – spadek udziału z 28,2% w 2009 r. do 4,3% obecnie. Jednak w całym badanym okresie największy udział dotyczył respondentów niepotrafiących ocenić swoich szans na znalezienie pracy, w 2018 r. wyniósł 61,4% i był niższy niż przed rokiem o 7,2 punktów procentowych, ale wyższy niż w 2009 r. o 6,1 punktów.

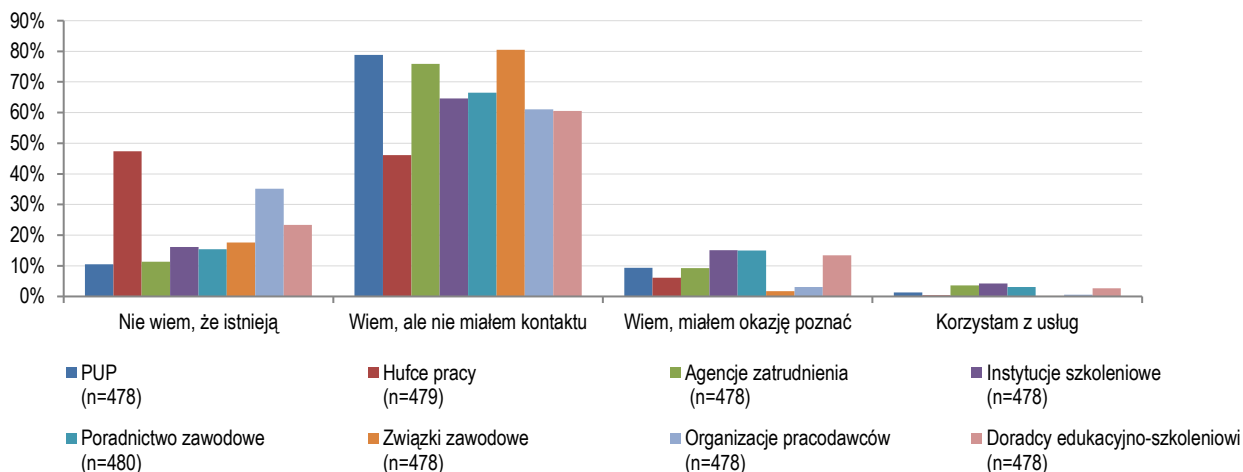
Wykres 2. Ocena szans otrzymania pracy (n₂₀₁₈=481)

Znajomość instytucji rynku pracy

Spośród instytucji rynku pracy największą znajomością wśród badanych, podobnie jak w latach ubiegłych, cieszył się Powiatowy Urząd Pracy (89,4%) i agencje zatrudnienia (88,5%). Zbliżoną rozpoznawalność osiągnęły instytucje pośrednictwa zawodowego (84,6%). Natomiast za instytucje, których istnienia nie byli świadomi, respondenci uznali hufce pracy – 47,4% wskazań oraz w mniejszym stopniu organizacje pracodawców – 35,1%. Z kolei, biorąc pod uwagę korzystanie z usług omawianych instytucji, najczęściej uczniowie mieli doświadczenia z instytucjami szkoleniowymi (4,2%) i agencjami zatrudnienia (3,5%) oraz z instytucjami poradnictwa zawodowego (3,1%). Doradcy edukacyjno-szkoleniowi i Powiatowy Urząd Pracy zdobyli odpowiednio 2,7% oraz 1,3%, a pozostałe instytucje nie przekroczyły 1%.

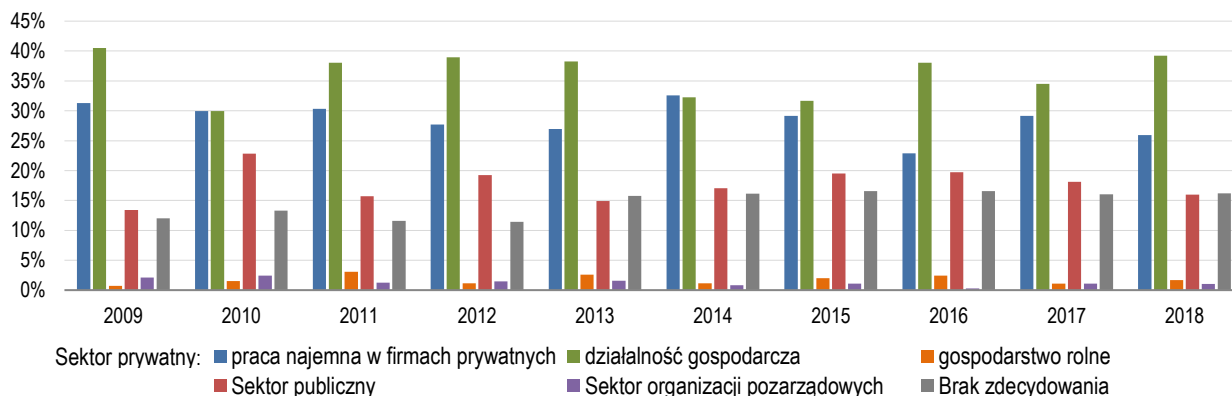
Wykres 3. Znajomość instytucji rynku pracy w 2018 r.

Plany zawodowe

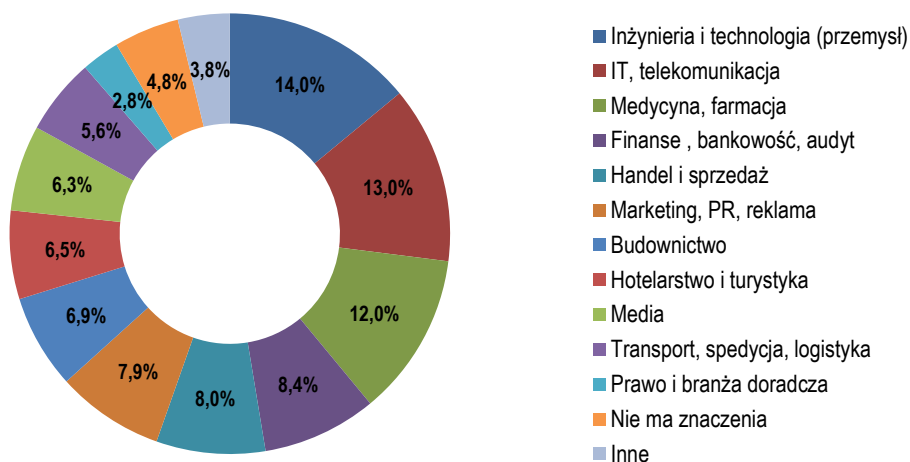
Preferencje, co do sektora w którym zamierza w przyszłości pracować młodzież w 2018 r. określiło 99,8% badanych. W porównaniu z poprzednimi edycjami badania, struktura zamierzeń nie zmieniła się znacząco. Na przestrzeni dziesięciu lat, dziewięć razy największy udział wskazań dotyczył działalności gospodarczej. W 2018 r. wyniósł on 39,2% i był to najwyższy wynik od 2009 r., kiedy tę odpowiedź wybrało 40,5% badanych. Drugą pod względem częstości wyboru odpowiedzią w 2018 r., jak i prawie całym analizowanym okresie, była praca najemna w prywatnej firmie. Jednak na przestrzeni 10 lat można zauważyć spadek zainteresowania tym wariantem (z 31,3% w 2009 r. do 25,9% obecnie). Trzecią opcją według popularności był sektor publiczny – 16,0% w bieżącym roku. Najmniejsze zainteresowanie młodzież wykazuje pracą w gospodarstwie rolnym i w organizacji pozarządowej (odpowiednio 1,7% i 1,0% w 2018 r.). Część respondentów (16,2% w 2018 r.) nie potrafiło dokonać wyboru w tej kwestii.

Wykres 4. Planowany sektor podjęcia pracy w % (n₂₀₁₈=482)

Po raz pierwszy zadaliśmy młodzieży pytanie „W jakiej branży chciał(a)byś pracować?”, z możliwością wyboru 3 spośród podanych wariantów.

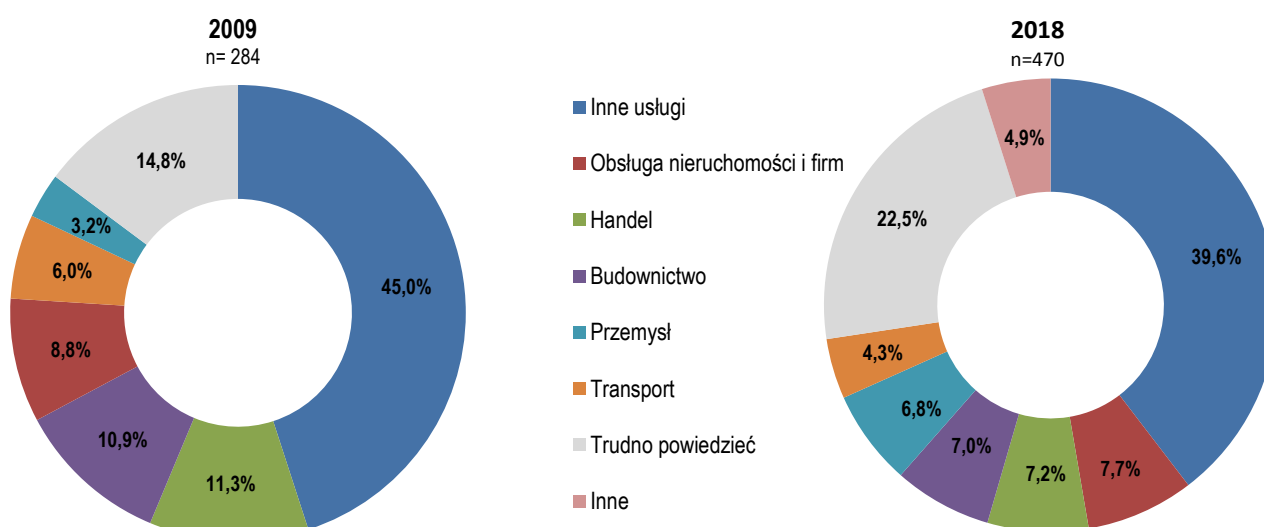
Wykres 5. Branże preferowane przy wyborze pracy w 2018 r. (n=810; 3 możliwe odpowiedzi)

Ankietowani młodzi ludzie najchętniej swoją przyszłość wiązałiby z branżami: inżynieria i technologia (przemysł) – 14,0%, IT i telekomunikacja – 13,0% oraz medycyna i farmacja 12,0%. Najmniej popularne branże wśród podanych to: prawo i branża doradcza – 2,8% oraz transport, spedycja i logistyka – 5,6%. Wśród branż zaklasyfikowanych do kategorii inne, respondenci najczęściej wskazywali: gastronomię, kosmetologię oraz sport.

Natomiast w przypadku zakładania własnej firmy respondenci wybraliby zarówno w 2018 r., jak i w 2009 r. zdecydowanie branżę usługową. Na przestrzeni 10 lat zmniejszyło się zainteresowanie założeniem firmy handlowej, budowlanej czy transportowej. Natomiast proporcjonalnie więcej osób w 2018 r. myślało o przemyśle. Zdecydowanie wzrósł też poziom niezdecydowania wśród ankietowanych.

Wykres 6. Branże preferowane przy zakładaniu własnej firmy

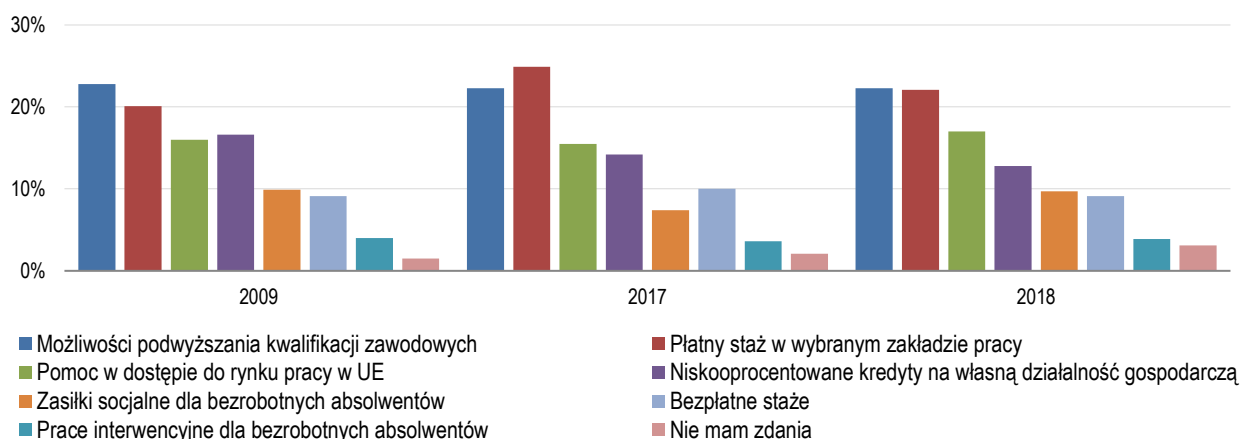

Warunki startu życiowego

Kolejne pytanie dotyczyło oczekiwań co do formy wspierania startu życiowego przez państwo i samorząd. Respondenci mieli za zadanie wybrać 3 odpowiedzi i uszeregować je według ważności. Jako priorytet najczęściej respondentów wybrało: możliwości podwyższania kwalifikacji zawodowych (35,8%), płatny staż w wybranym zakładzie pracy (21,5%) oraz zasiłki socjalne dla bezrobotnych absolwentów (16,5%).

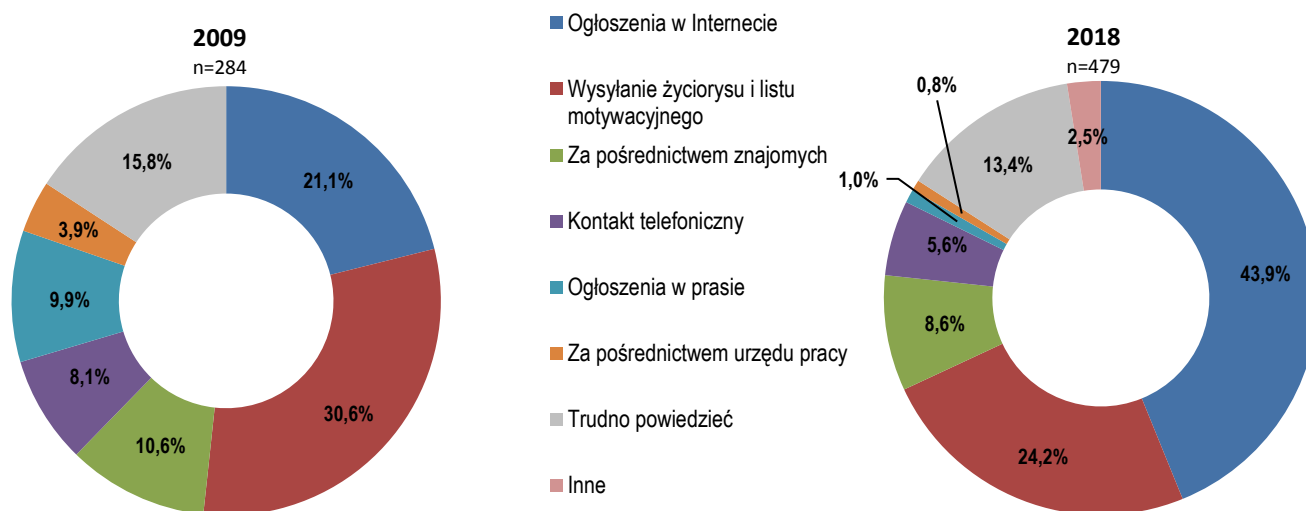
Po wzięciu pod uwagę wszystkich 3 możliwych do podania odpowiedzi, rozkład zainteresowania podanymi formami wsparcia startu życiowego był zbliżony. Jako najbardziej atrakcyjną formę respondenci uznali także możliwości zdobywania i podwyższania kwalifikacji zawodowych (22,3%) oraz płatny staż w wybranym zakładzie pracy (22,1%). Na trzecim miejscu jednak w tym przypadku umieszczono pomoc w dostępie do rynku pracy UE (17,0%).

Wykres 7. Oczekiwania co do form wspierania startu życiowego młodzieży (n₂₀₁₈=1372; 3 możliwe odpowiedzi)

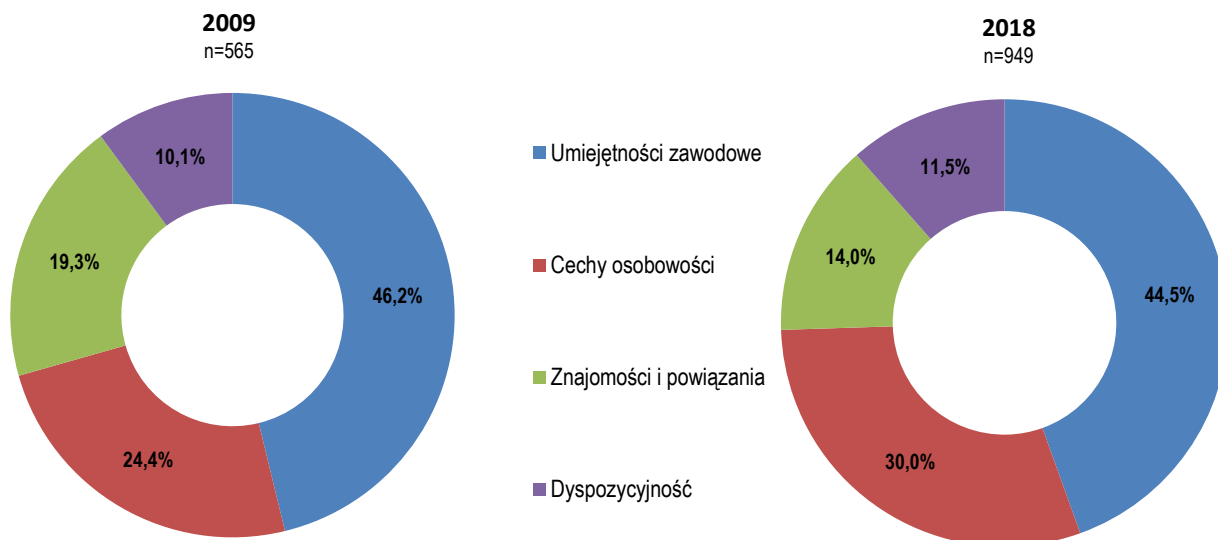
Wśród narzędzi poszukiwania pracy, najczęściej ankietowanych w 2018 r. wybrało ogłoszenia w Internecie (43,9%). Na drugim miejscu młodzież umieściła wysyłanie życiorysu i listu motywacyjnego do pożądaných podmiotów (24,2%). Ten sposób poszukiwania jeszcze w 2009 r. był najbardziej popularny wśród badanej młodzieży. Nadal część respondentów planuje poszukiwanie pracy za pośrednictwem znajomych lub przez kontakt telefoniczny. Natomiast w porównaniu z początkiem analizowanego okresu na znaczeniu straciły ogłoszenia w prasie i pośrednictwo urzędu pracy.

Wykres 8. Sposoby poszukiwania pracy

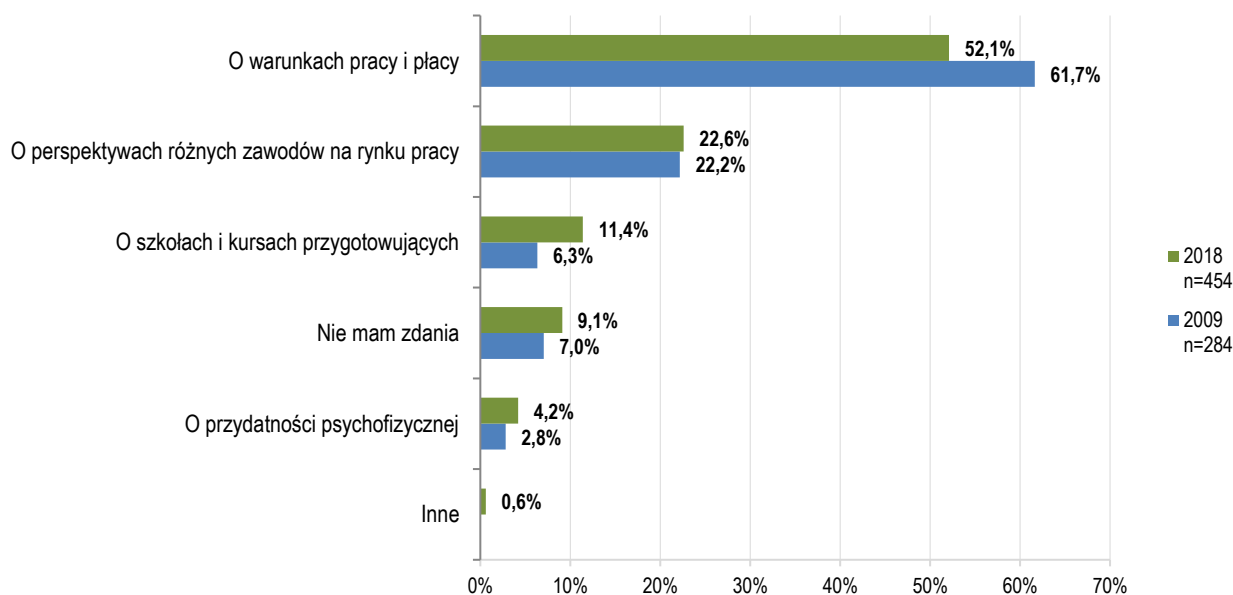
Młodzież bydgoskich szkół średnich wyraźnie wskazała, zarówno w bieżącym roku, jak i w 2009 r., że najważniejszym warunkiem uzyskania pracy są umiejętności zawodowe (odpowiednio 44,5% oraz 46,2%). Pomędzy analizowanymi edycjami badania wzrosła rola cech osobowości, tj. kultury, etyki, wiedzy ogólnej, a spadło znaczenie znajomości i powiązań.

Wykres 9. Warunki uzyskania pracy (2 możliwe odpowiedzi)

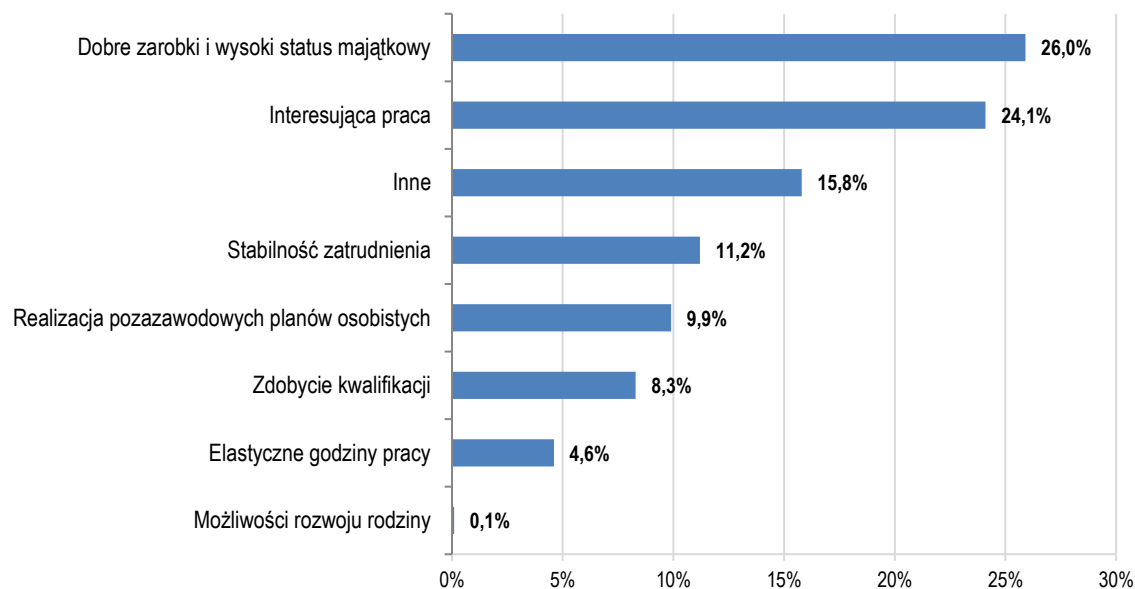
Natomiast za najważniejsze informacje, których młodzież potrzebuje w związku z planowaniem swojej przyszłości zawodowej uznano w 2018 r.: warunki pracy i płacy w wybranym zawodzie – 52,1% oraz perspektywy różnych zawodów na rynku pracy – 22,6%.

Wykres 10. Informacje wspierające planowanie zawodowe

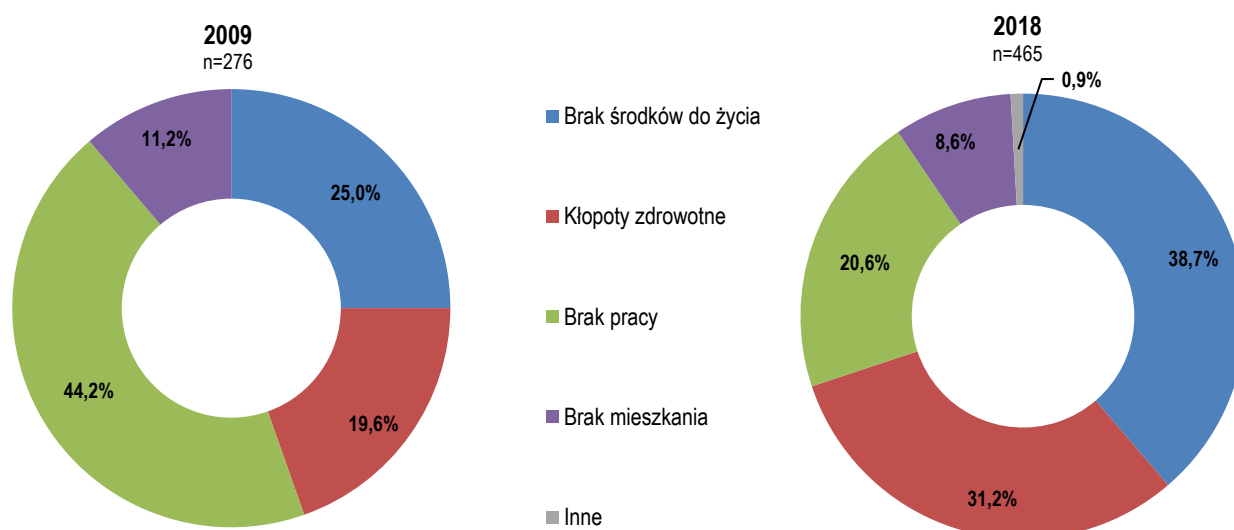
Kolejne pytanie dotyczyło wyboru 3 najważniejszych czynników związanych z planowaniem przyszłości. Dwa z nich we wszystkich edycjach badania uplasowały się na pierwszych miejscach, tj. dobre zarobki i wysoki status majątkowy oraz interesująca praca. Z uwagi na wprowadzenie zmian w kafeterii odpowiedzi, niemożliwe jest porównanie ostatnich wyników z latami poprzednimi.

Wykres 11. Determinanty wyboru pracy w 2018 r. (n= 1439; 3 możliwe odpowiedzi)

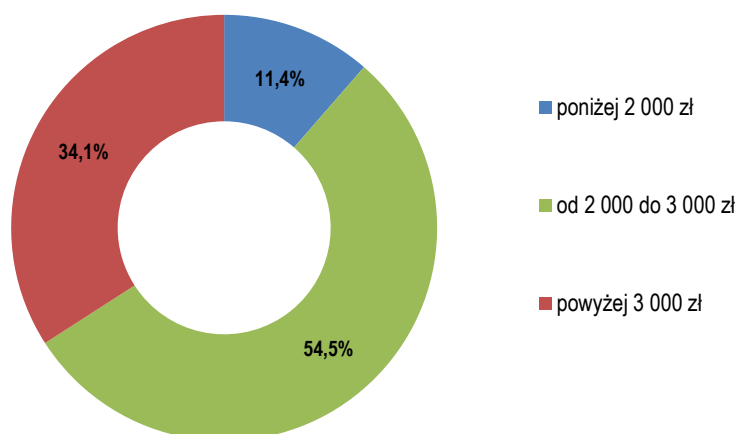
Porównując odpowiedzi młodzieży dotyczące obaw o przyszłość można zauważyć, że w 2018 r. znacznie większy udział miały te, związane z brakiem środków do życia i kłopotami zdrowotnymi. Natomiast w 2009 r. dominowały obawy o brak pracy.

Wykres 12. Obawy o przyszłość

Po raz kolejny w ankiecie pojawiło się pytanie dotyczące oczekiwanego wynagrodzenia. W tej edycji ankiety uprościliśmy je, minimalizując widełki wyboru do trzech pozycji, zmienione zostały też podane kwoty. Obecnie minimalna płaca, którą przedsiębiorca może zapłacić absolwentowi to 1 530 zł netto. Jednak wśród badanej młodzieży tylko 11,4% zgodziłoby się na płacę poniżej 2 tys. zł netto w swojej pierwszej pracy. Odsetek respondentów oczekujących wynagrodzenia wyższego niż 3 tys. zł wyniósł 34,1%. Zdecydowana większość (54,5%) uczniów oczekuje w pierwszej pracy wynagrodzenia pomiędzy 2 a 3 tys. zł.

Wykres 13. Minimalna płaca netto oczekiwana w pierwszej pracy w 2018 r. (n=481)

Większa część tj. 54,4% wśród 469 ankieterów, którzy odpowiedzieli na pytanie o najistotniejsze rodzaje szkoleń przyznało, że miało już okazję uczestniczyć w zajęciach, które ułatwiają realizować plany zawodowe. Za najbardziej istotne uznali specjalistyczne kursy zawodowe, naukę pisania CV i listu motywacyjnego oraz zajęcia przygotowujące do pracy w grupie – poszukiwania konsensusu i podejmowania decyzji.

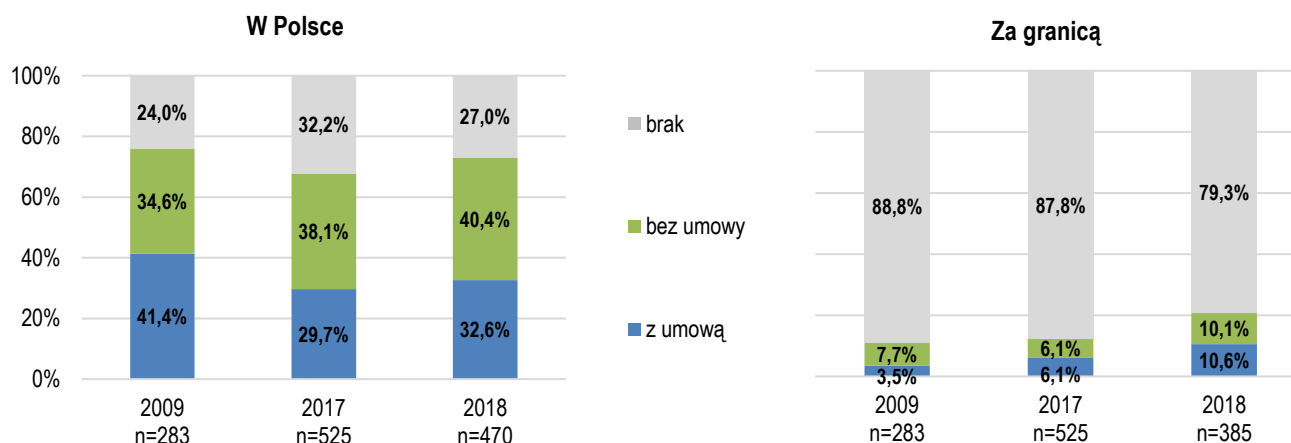
Wykres 14. Najistotniejsze dla realizacji planów zawodowych rodzaje szkoleń w 2018 r. (n=716; 3 możliwe odpowiedzi)

Doświadczenie zawodowe

Na pytanie „Czy pracowałeś już kiedykolwiek w Polsce otrzymując wynagrodzenie”, 73,0% ankietowanych w 2018 r. odpowiedziało pozytywnie. W 2009 r. ich udział był nawet wyższy – 76,0%. W badanym czasie zmniejszył się odsetek pracujących na podstawie umowy. Odwrotną tendencję można zauważyć w przypadku doświadczenia w pracy za granicą – udział osób pracujących w 2018 r. był niemal dwa razy większy niż w 2009 r., a odsetek pracujących na podstawie umowy w tym samym czasie wzrósł trzykrotnie.

Wykres 15. Doświadczenie zawodowe

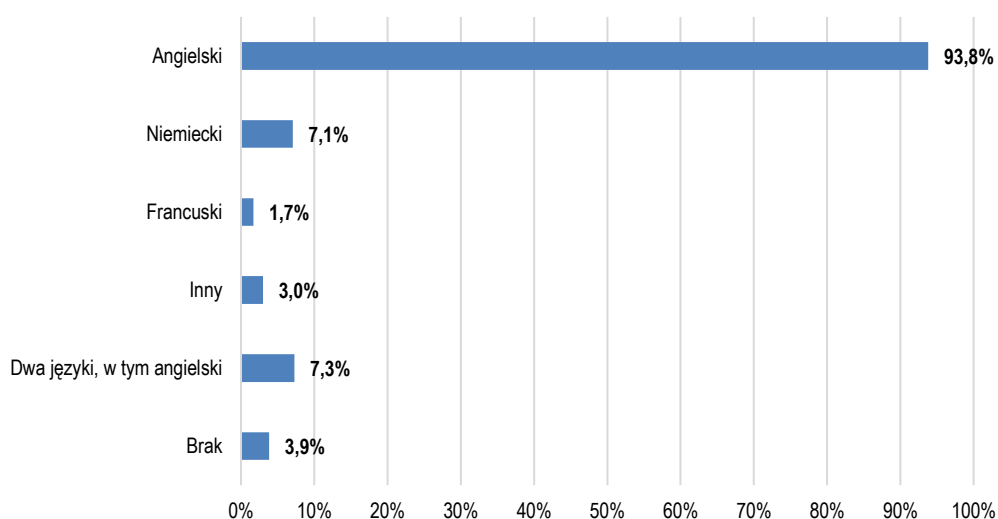

Znajomość języków obcych

Na podstawie wyników badania z 2018 r. można powiedzieć, że 93,8% ankietowanych posługuje się językiem angielskim w stopniu komunikatywnym. Znacznie mniej, tj. 7,1% językiem niemieckim, a 1,7% językiem francuskim. Ponadto 7,3% ankietowanych stwierdziło, że potrafi komunikować się w 2 językach obcych, w tym po angielsku. Tylko 3,9% respondentów przyznało, że nie potrafi się porozumiewać w żadnym języku obcym.

Dodatkowo można powiedzieć, że 62,4% ankietowanych uważa, że ich znajomość języka obcego pozwoliłaby im na podjęcie pracy za granicą.

Wykres 16. Znajomość języków obcych w stopniu komunikatywnym (n=467)

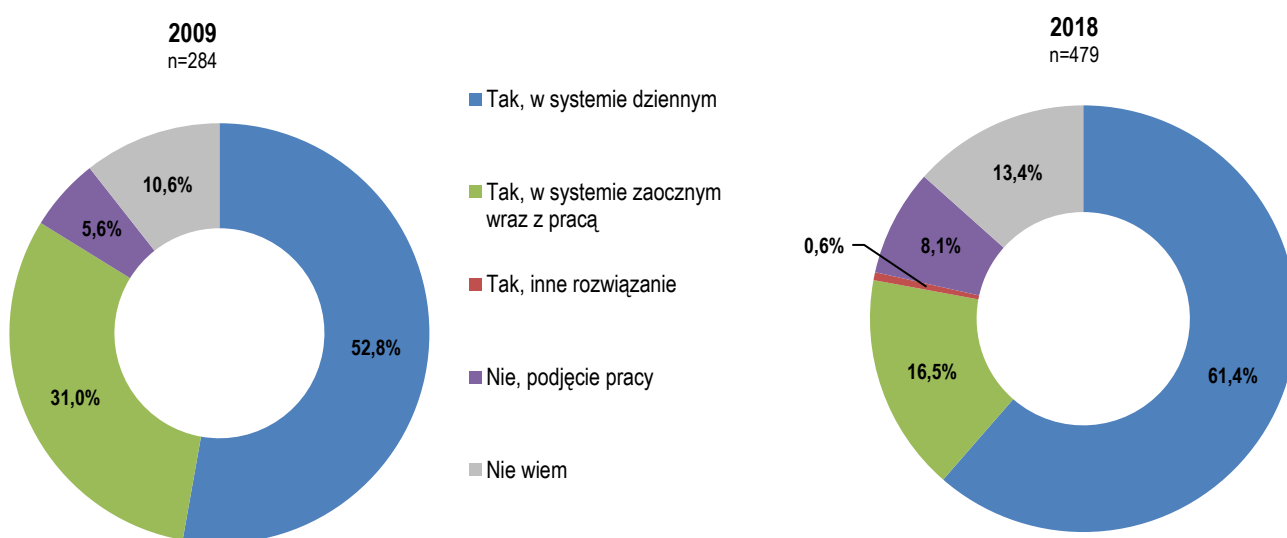

Plany związane z dalszą nauką

W 2018 roku większość ankietowanych, tj. 55,9% było przekonanych, że obecnie zdobywane wykształcenie umożliwi im zdobycie pracy w przyszłości, jednak ich udział był niższy niż w 2009 r., kiedy wyniósł 67,9%. Przeciwnego zdania było 29,0% ankietowanych w bieżącym roku (w 2009 r. – 19,4%), a 15,1% nie miało zdania (w 2009 r. – 12,7%).

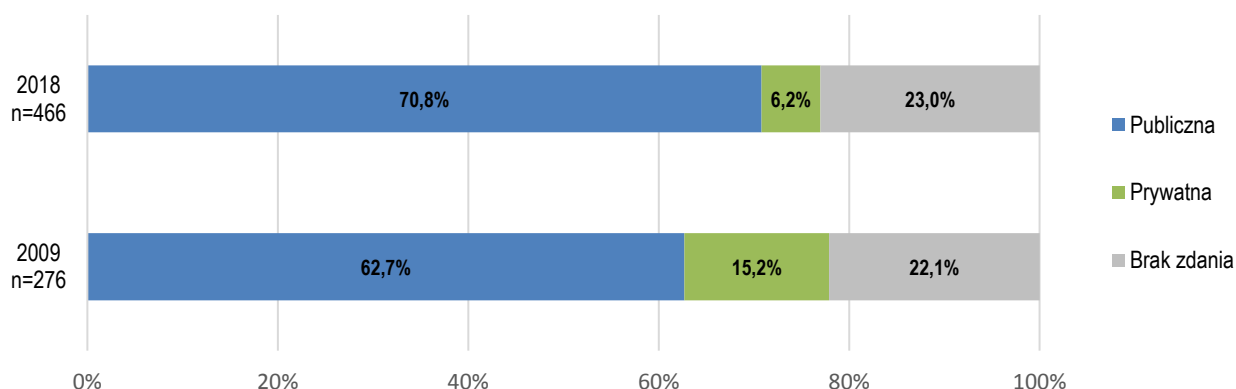
Mimo tego, większość respondentów, zarówno w 2018 r. – 78,5%, jak i w 2009 r. – 83,8% planowała kontynuować naukę, w tym większość w systemie dziennym. Porównując dane z początku i z końca analizowanego dziesięciolecia można zauważyć, że udział planujących kontynuować naukę zaocznie, łącząc ją z pracą spadł i to prawie dwukrotnie.

Wykres 17. Deklaracja kontynuacji nauki

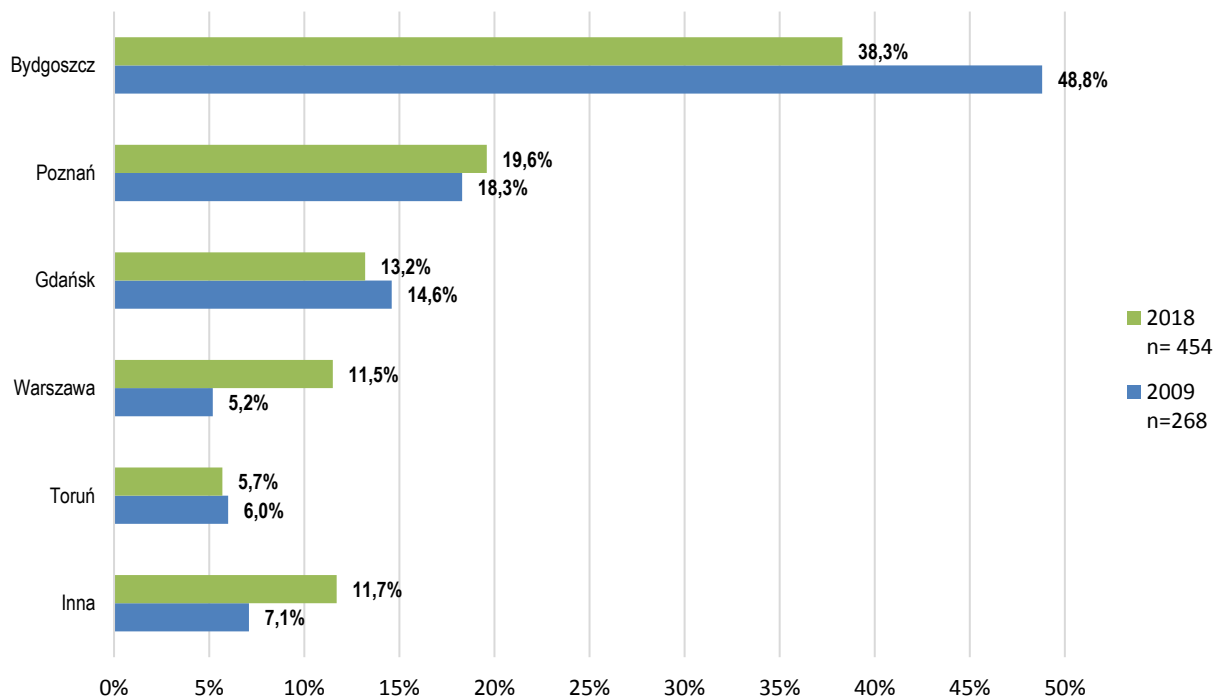
W 2018 r. tylko 9,5% respondentów było zainteresowanych kursami specjalistycznymi czy szkołami policealnymi. W zdecydowanej większości (90,5%) uczniowie myślą o studiowaniu na uczelniach wyższych. Przy tym preferują uczelnie publiczne (70,8% ankietowanych) nad prywatnymi (6,2%). W 2009 r. także większość uczniów zamierzało wybrać uczelnie publiczne, jednak udział zainteresowanych uczelniami prywatnymi był znacznie większy niż obecnie.

Wykres 18. Preferencje wyboru uczelni

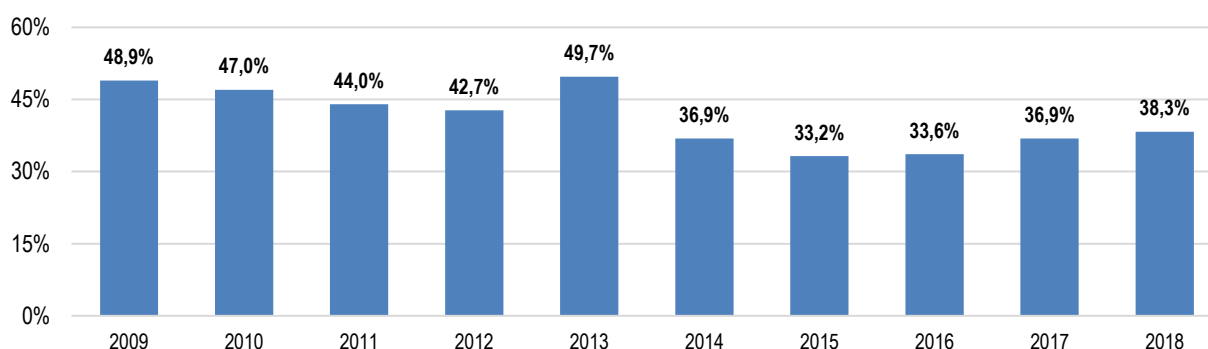
Dla ankietowanych uczniów szkół średnich, Bydgoszcz pozostaje nadal najczęściej wybieranym miastem przyszłych studiów – 38,3% respondentów wybrało tę opcję w 2018 r. Jednak ich udział był znacznie mniejszy niż w 2009 r., kiedy blisko połowa ankietowanych wybrała nasze miasto. Na kolejnych miejscach znalazły się w bieżącym roku: Poznań, Gdańsk, Warszawa i Toruń. Kategoria „inne” w 2018 r. zawierała opcje: inne miejsce w kraju (8,2%) oraz inne miejsce za granicą (3,5%).

Wykres 19. Lokalizacja preferowanej uczelni wyższej

Udział ankietowanych, którzy byli zdecydowani na studiowanie w Bydgoszczy był wyższy w latach 2009-2013 i przekraczał 42%, natomiast w kolejnych latach obniżył się, choć od 2015 r. systematycznie rośnie.

Wykres 20. Udział ankietowanych zdecydowanych na studiowanie w Bydgoszczy (n₂₀₁₈=454)

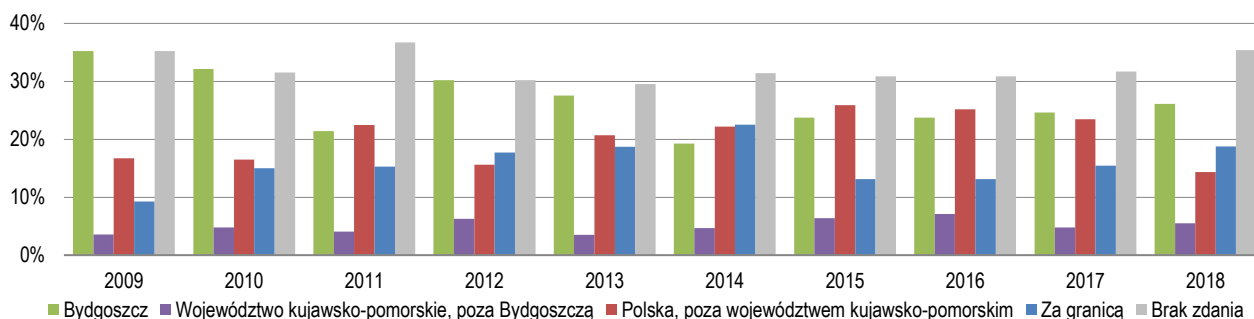

Po raz pierwszy zapytaliśmy młodzież o to, którym wyborem na liście uczelni będzie szkoła wyższa z Bydgoszczy. Spośród 251 osób, które odpowiedziały na to pytanie, 41,0% wskazały pierwszą pozycję, 17,1% - drugą, 21,1% - trzecią, a 20,8% - czwartą lub dalszą.

Plany migracyjne

W 2018 r. 35,4% ankietowanych nie sprecyzowało planów w stosunku do wyboru miejsca zamieszkania po zakończeniu nauki. Podobnie w całym ostatnim dziesięcioleciu udział niezdecydowanych stanowił około 30%. Drugą pod względem wielkości grupą w bieżącym roku byli respondenci, którzy zamierzają swą przyszłość związać z Bydgoszczą – 26,1%.

Wykres 21. Preferowane miejsce zamieszkania po zakończeniu nauki $n_{2018}=475$

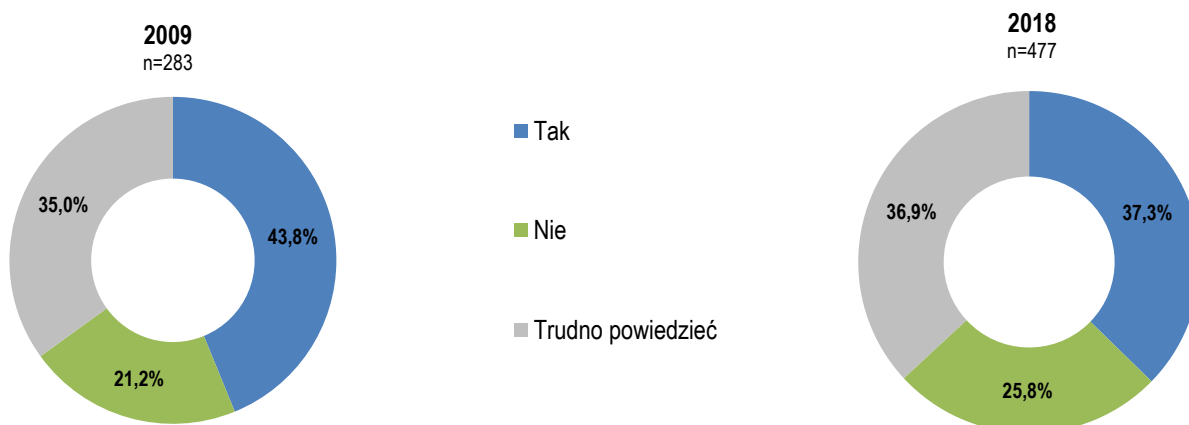
Analizując dane z lat wcześniejszych, największy udział osoby, które wybrały Bydgoszcz stanowiły w 2009 r. – 35,2%, a najniższy w 2014 r. – 19,3%. Trzecią grupę w 2018 r. stanowili planujący wyjechać za granicę po zakończeniu nauki – 18,7%, a czwartą – ankietowani, którzy zamierzają wyjechać do innej miejscowości spoza województwa kujawsko-pomorskiego w kraju (14,3%). Najmniejszy udział dotyczył respondentów planujących zamieszkać poza Bydgoszczą, ale w województwie kujawsko-pomorskim (5,5%).

Jako główne ewentualne przyczyny opuszczenia Bydgoszczy respondenci w całym analizowanym okresie wskazywali warunki pracy i płacy (w 2018 r. – 36,1%) oraz większe możliwości kształcenia się (34,4%). Znacznie mniejszy udział stanowili respondenci wskazujący przyczyny rodzinne lub mieszkaniowe planowanej migracji (odpowiednio 6,8% i 4,0%).

Warunki życia w Bydgoszczy

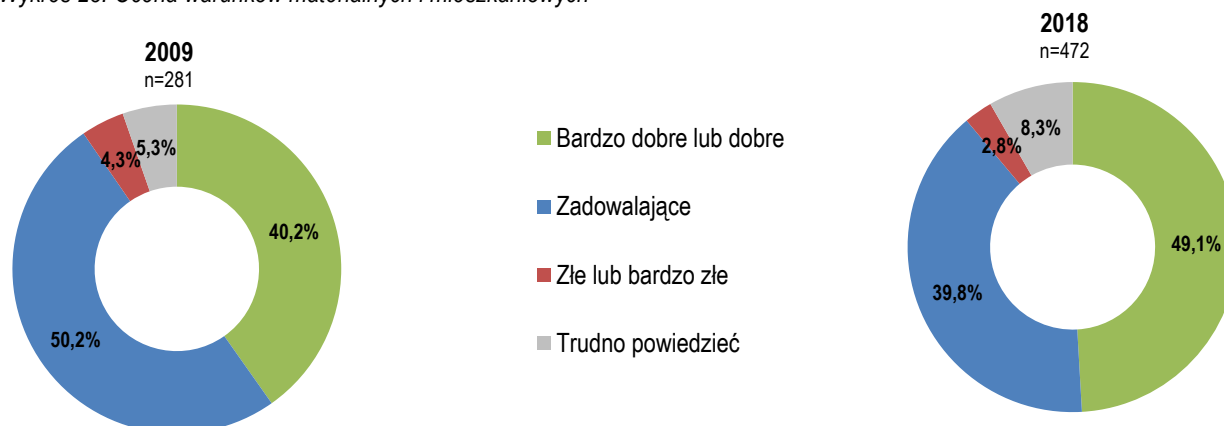
Aby zbadać subiektywne odczucia młodzieży dotyczące jakości życia w naszym mieście, zapytaliśmy respondentów czy Bydgoszcz jest dobrym miejscem do życia. Na tak postawione pytanie 37,3% osób odpowiedziało pozytywnie. Przeciwnego zdania było 25,8% ankietowanych, a 36,9% nie miało zdecydowanej opinii na ten temat. W porównaniu z 2009 r. zmniejszył się udział zadowolonych, a zwiększył odsetek niezadowolonych. Analizując dane z dziesięciolecia najwyższe udziały zadowolonych z życia w Bydgoszczy odnotowano w 2010 i 2017 r., z kolei najniższe w latach 2013-2014.

Wykres 22. Postrzeganie Bydgoszczy jako dobrego miejsca do życia

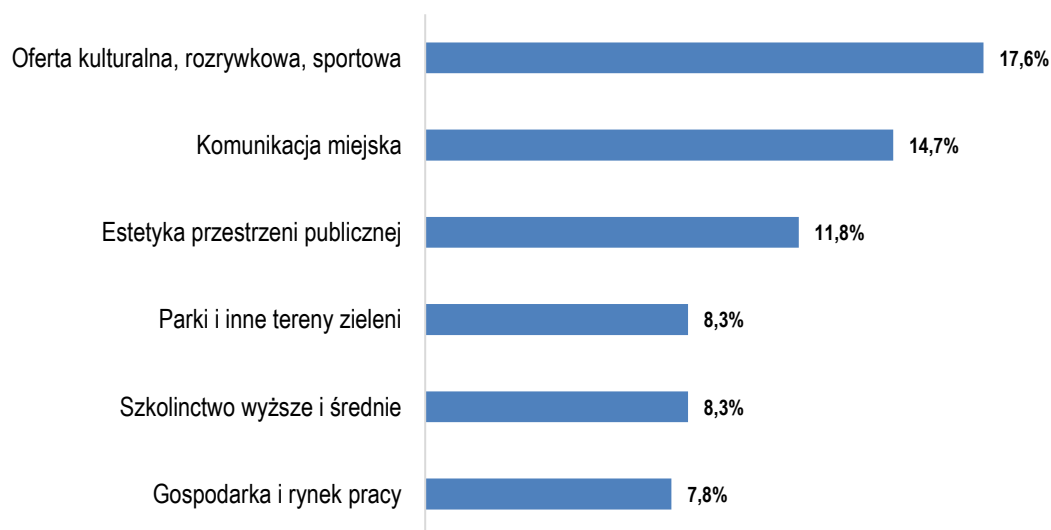
Młodzi ludzie poproszeni zostali także o ocenę warunków materialnych i mieszkaniowych swojej rodziny. W 2018 r. 88,9% ankietowanych określiło je jako co najmniej zadowalające. Podobne wyniki notowano w całym analizowanym okresie. Choć na początku analizowanego okresu przeważały oceny zadowalające, a od 2015 r. oceny bardzo dobre lub dobre. Należy także zauważyć, że w 2018 r. udział złych ocen był najniższy w ostatnim dziesięcioleciu.

Wykres 23. Ocena warunków materialnych i mieszkaniowych

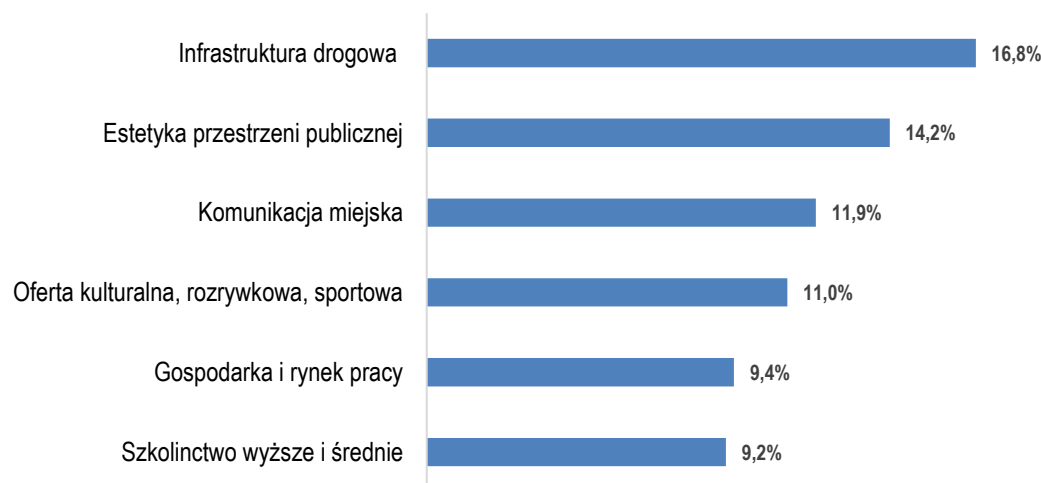
W 2018 r. po raz pierwszy podjęliśmy się zbadania jakie mocne i słabe strony Bydgoszczy dostrzega młodzież z ostatnich klas szkół średnich. Pytanie miało charakter otwarty, dlatego odpowiedzi były mocno zróżnicowane. Udało się je jednak zaklasyfikować do szerszych kategorii.

Wykres 24. Mocne strony Bydgoszczy w 2018 r. (n=774; 3 możliwe odpowiedzi)

W przedstawionych na Wykresie 24. sześciu kategoriach mieściło się 68,5% wszystkich wskazań dotyczących mocnych stron. Najwięcej z nich związanych było z bogatą ofertą kulturalną, rozrywkową i sportową, zapewniającą dostęp do różnorodnych form spędzania czasu wolnego, rozwiniętą siecią komunikacji miejskiej i infrastrukturą rowerową, a także estetyką przestrzeni publicznych, w szczególności Wyspy Młyńskiej i innych części Śródmieścia.

Wykres 25. Słabe strony Bydgoszczy w 2018 r. (n=797; 3 możliwe odpowiedzi)

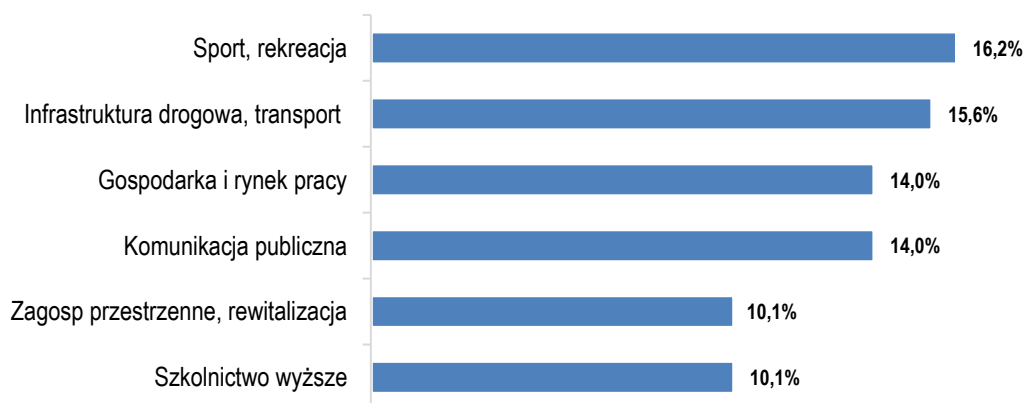

Podane powyżej kategorie zawierają 72,5% z liczby podanych przez respondentów słabych stron Bydgoszczy. Najwięcej wskazań dotyczyło złego stanu dróg oraz zbyt dużego natężenia ruchu, a także braku dbałości o estetykę budynków i czystość miasta. Wiele negatywnych opinii odnosiło się też do funkcjonowania komunikacji publicznej.

Oczekiwania inwestycyjne

Pytanie o dwie najpotrzebniejsze inwestycje w mieście miało także charakter otwarty. Najwięcej wskazań związanych było z rekreacją i sportem, a w szczególności z budową basenów i aquaparku. Poza tym duży udział miały odpowiedzi dotyczące infrastruktury drogowej, przede wszystkim modernizacji dróg. Nieco niższe udziały miały kategorie, takie jak gospodarka i rynek pracy, w której dominowały hasła: przemysł, branża IT oraz tworzenie nowych miejsc pracy, a także komunikacja publiczna, z propozycjami głównie dotyczącymi rozwoju siatki połączeń. Znaczny odsetek głosów dotyczył też zagospodarowania przestrzennego, tj. rewitalizacji kamienic i modernizacji budynków użyteczności publicznej, a także wzmocnienia uczelni wyższych i tworzenia nowych kierunków studiów. Wskazania z tych sześciu kategorii stanowiły 80,0% wszystkich podanych przez respondentów propozycji najważniejszych inwestycji dla rozwoju miasta.

Wykres 26. Główne kategorie oczekiwanych inwestycji, podane przez respondentów w 2018 r. (n=437; 2 możliwe odpowiedzi)

PODSUMOWANIE

Utrzymująca się od pewnego czasu dobra koniunktura gospodarcza, spadek bezrobocia oraz tworzący się rynek pracownika sprawiają, że uczniowie ostatnich klas liceów i techników bydgoskich w 2018 r. z optymizmem patrzą w przyszłość. Tylko ok. 4,3% stwierdziło pogorszenie szans na znalezienie pracy w ostatnich latach i był to najlepszy wynik (obok 3,6% w 2017 r.) w całym dziesięcioleciu. Dodatkowo dwukrotnie zmniejszył się w tym okresie udział osób, których największą obawą na przyszłość był brak pracy. Natomiast mniej pozytywnym jest fakt, że ponad 60% ankietowanych nie potrafiło określić swych szans na zatrudnienie, a ponad połowa przyznała, że nie interesuje się sytuacją na rynku pracy.

Wśród respondentów większość ma zamiar pracować w sektorze prywatnym, prowadząc działalność gospodarczą o charakterze usługowym, ewentualnie jako zatrudniony w prywatnej firmie. Głównie zainteresowani są branżami, takimi jak: inżynieria i technologia, IT i telekomunikacja oraz medycyna i farmacja. Wynagrodzenie w pierwszej pracy, jakiego oczekuje prawie 90% ankietowanych przekracza 2 000 zł netto.

Ponad 70% respondentów miało już okazję pracować zarobkowo w Polsce, a 20% za granicą. Co do kompetencji językowych, to znajomość języka angielskiego w stopniu komunikatywnym potwierdziło blisko 94% z nich.

Pomimo wykazywania aktywności na rynku pracy i przekonania większości o tym, że obecnie zdobywane wykształcenie umożliwi znalezienie pracy w przyszłości, ponad 78% ankietowanych zamierza kontynuować naukę, w tym 61% w systemie dziennym. Warto zauważyć, że udział planujących kontynuować naukę zaocznie, łącząc ją z pracą spadł w porównaniu z 2009 r. prawie dwukrotnie i wyniósł w 2018 r. 16,5%.

Bydgoszcz pozostaje nadal najczęściej wybieranym miastem przyszłych studiów – 38,3% respondentów wybrało tę opcję w 2018 r. Jednak ich udział był znacznie mniejszy niż w 2009 r., kiedy blisko połowa ankietowanych wybrała nasze miasto. Na kolejnych miejscach znalazły się w bieżącym roku: Poznań, Gdańsk i Warszawa.

W odniesieniu do wyboru miejsca zamieszkania, już po ukończeniu nauki wypowiedziało się niespełna 65% ankietowanych, z których 26% planuje swe życie związać z Bydgoszczą. Pozostali myślą o wyjeździe: 20% do innej miejscowości w kraju, a 19% za granicę.

Niestety tylko 37% ankietowanych uznało nasze miasto za dobre miejsce do życia. Przeciwnego zdania było 26% osób, a pozostałe 37% nie miało zdecydowanego poglądu na ten temat. Podział w ogólnych opiniach na temat życia w Bydgoszczy, potwierdziły zidentyfikowane przez ankietowanych mocne i słabe strony miasta. Pięć spośród kategorii agregujących szczegółowe propozycje respondentów powtórzyło się na liście sześciu atutów i słabości z największą liczbą wskazań. Z tego względu ocena szczegółowych aspektów funkcjonowania miasta wymagałaby dodatkowych badań. Jednak w tej chwili, na podstawie wskazywanych słabych i mocnych stron, a także oczekiwanych inwestycji, możemy określić, które z obszarów życia miasta mają dla uczniów klas maturalnych, stojących przed wyborem uczelni wyższej, a często i w konsekwencji miejsca do życia największe znaczenie.